

**NOWE STANOWISKA RZADKO SPOTYKANYCH W POLSCE GATUNKÓW
PLUSKWIAKÓW RÓŻNOSKRZYDŁYCH (HEMIPTERA: HETEROPTERA)**

*New records of some heteropterans (Hemiptera: Heteroptera)
rarely collected in Poland*

GRZEGORZ HEBDA, MAREK PRZEWOŹNY

Katedra Biosystematyki, Uniwersytet Opolski,
Oleska 22, 45-052 Opole; e-mail: grzesio@uni.opole.pl
Zakład Zoologii Systematycznej, Wydział Biologii, Uniwersytet A. Mickiewicza,
Umultowska 89, 61-614 Poznań; e-mail: hygrotus@amu.edu.pl

ABSTRACT: New localities of eleven species of heteropterans rarely collected in Poland are presented. Among them, *Physatocheila dumetorum* is recorded for the first time in Lower Silesia and record of *Pinthaeus sanguinipes* is the first one in Wielkopolsko-Kujawska Lowland.

KEY WORDS: Heteroptera, new localities, heteropterans, faunistics, Poland

Wstęp

W pracy zaprezentowano nowe stanowiska 11 rzadko spotykanych w Polsce gatunków pluskwiaków różnoskrzydłych. Większość prezentowanych w pracy stwierdzeń pochodzi z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, a pojedyncze także z Gór Świętokrzyskich, Rostocza i Dolnego Śląska. Wszystkie okazy, poza jednym, zostały zebrane przez M. Przewoźnego i częściowo także A. Gronowicz. Oznaczenia gatunków zostały zweryfikowane przez dr hab. Barbarę Lis, prof. UO, za co składamy w tym miejscu podziękowania. Wszystkie okazy dowodowe znajdują się w kolekcji G.Hebdy .

Nowe stanowiska

Tingidae

Dictyla humuli (Fabricius, 1794)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Rogalin (XT38), 22.05.2006, 1 ex., leg. & det. M. Przewoźny.

Spotykany w całej Polsce, ale wykazywany z pojedynczych stanowisk w poszczególnych krainach. Na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej podawany z XIX wieku z Głogowa (Assmann 1854, H. Scholtz 1847), a współcześnie jedynie z Puszczy Zielonka (Skórka 1994, B. Lis 1996).

Tingis crispata (Herrich-Schäffer, 1838)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Skoki ad Wagrowiec (XU43), 15.06.2006, 1 ex., leg. & det. M. Przewoźny.

Podawany z Polski jedynie z Puszczy Zielonka (Skórka 1994), rez. Bielinek nad Odrą (B. Lis 2001), Rudy Milickiej (Lis B. and Lis J.A. 2006) oraz ogólnie ze Śląska, jednak bez żadnej konkretnej lokalizacji (Stichel 1960).

Physatocheila dumetorum (Herrich-Schäffer, 1838)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Radzewice (XT38), 11.06.2008, 1 ex., leg. M. Przewoźny, det. M. Przewoźny.

Dolny Śląsk: Wronów ad Skorogoszcz (XS82), grąd, 2.05.2008, 1 ex., leg. M.A. Mazur, det. G. Hebda.

Nowy dla Dolnego Śląska (B. Lis 1996). Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej podawany już wcześniej z Głogowa (H. Scholtz 1847, Assmann 1854, M.F.R. Scholz 1931) oraz Trzebawia (Korcz 1970).

Aradidae

Aneurus avenius avenius (Dufour, 1833)

Roztocze: Roztoczański PN, rez. Bukowa Góra ad Zwierzyniec (FB30), 18.05.2008, 1 ex., leg. M. Przewoźny & A. Gronowicz, det. G. Hebda.

Rzadki w Polsce, podawany z kilkunastu stanowisk w kilku krainach, między innymi już wcześniej z Roztocza (Strawiński 1956, Strawiński 1964, J.A. Lis 1990).

Blissidae

Ischnodemus sabuleti (Fallén, 1826)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Rogalin (XT38), 11.05.2006, 1 ex., leg. M. Przewoźny, det. G. Hebda.

Na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej odnaleziony stosunkowo niedawno, w Puszczy Zielonce (Skórka 1994).

Rhyparochromidae

Plinthisus brevipennis (Latreille, 1807)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Skoki ad Wagrowiec (XU43), 24.09.2006, 1 ex., leg. M. Przewoźny, det. G. Hebda.

Gatunek rzadko wykazywany w kraju, po roku 1945 znany z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej tylko z dwu stanowisk: Duninów w pow. Gostynin (Strawiński 1966) i Łęczycy (Smreczyński 1954). Znajdywany głównie pośród mchu i wrzosów *Calluna vulgaris* (Krasucki 1922, Engel and Hedicke 1934-1936, Smreczyński 1909, Stobiecki 1915, Smreczyński 1954).

Peritrechus nubilus (Fallén, 1807)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Inowrocław-Mątwy (CD14), słonawisko, 30.05.2007, 1 ex., leg. M. Przewoźny, det. G. Hebda

W Polsce spotykany stosunkowo rzadko (J.A. Lis 1989). Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej znany z Duninowa (Strawiński 1966), Łęczycy (Smreczyński 1954), Puszczy Zielonki (Skórka 1994), Promna i Uzarzewa (Kasprowicz 1963).

Pentatomidae

Pinthaeus sanguinipes (Fabricius, 1781)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Poznań-Malta (XU30), 18.05.2003, 1 ex., leg. & det. M. Przewoźny.

Pierwsze stanowisko na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej, podawany z 13 stanowisk, tylko z południowej części Polski (J.A. Lis 1990).

Sciocoris macrocephalus Fieber, 1851

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Jabłkowo ad Skoki (XU53), 20.05.2007, 1 ex., leg. M. Przewoźny & A. Gronowicz, det. M. Przewoźny.

Gatunek bardzo rzadki w kraju, znany z kilku stanowisk (Lis J.A. 1990), w tym z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej tylko z Pecna (Kasprowicz 1963).

Stagonomus bipunctatus (L., 1758)

Góry Świętokrzyskie: Świętokrzyski PN, ad Szklana Huta, 9-10.05.2002, 1 ex., leg. & det. M. Przewoźny.

Gatunek znany z ok. 30 stanowisk w kraju. Podawany z Gór Świętokrzyskich z jednego stanowiska: Trzcianka (J.A. Lis 1990).

Scutelleridae

Odontoscelis fuliginosa (Linnaeus, 1761)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Skoki ad Wągrowiec (XU43), 15.06.2006, 1 ex., leg. M. Przewoźny, det. G. Hebda.

Rzadko spotykany w kraju, znany z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej jedynie z trzech stanowisk: Głogowa (M.F.R. Scholz 1931), Gorzeva (Szulczewski 1913), Wilczyzna (Assmann 1854).

Podziękowania

Składamy podziękowania prof. dr hab. Jerzemu Lisowi z Uniwersytetu Opolskiego za krytyczne uwagi do pracy i weryfikację wykazu stanowisk.

Bibliografia

- Assmann A. 1854. Hemiptera. Verzeichnis der bisher in Schlesien aufgefundenen wanzenartigen Insekten. Zeitschr. Ent. 8: 1-106.
- Engel H., Hedicke H. 1934-1936. Die Fauna der Binnendüne bei Bellinchen (Oder). IV. Die Tierwelt. *Heteroptera*. Märk. Tierw. 1: 240-246.
- Kasprowicz A. 1963. Lądowe pluskwiaki różnoskrzydłe (Heteroptera) okolic Poznania. Bad. Fizj. Pol. Zach. 12: 39-63.

- Korc A. 1970. Pluskwiaki drapieżne z rzędu różnoskrzydłych (*Heteroptera*) w sadach i ich rola w zwalczaniu przedziorków (*Tetranychidae* Donn.). Prace nauk. IOR 12, 2: 3-77.
- Krasucki A. 1922. Przyczynek do poznania fauny pluskwiaków (*Hemiptera* L.) krajowych. Rozpr. Wiad. Muz. Dzied. 5-6 [1919-1920]: 25-46.
- Lis B. 1996. Tingidae of Poland – a faunistic review (Hemiptera: Heteroptera). Ann. Upper Siles. Mus., Ent. 6-7: 253-298.
- Lis B. 2001. Nowe stanowiska rzadkich w faunie Polski gatunków pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera). Przeg. zool. 45 (1-2): 89-93.
- Lis B., Lis J.A. 2006. *Emblethis denticollis* and *Heterogaster cathariae* (Hemiptera: Heteroptera) in Poland, with remarks on ten other heteropterans rarely collected in Poland. Nature Journal (Opole Scient. Soc.) 39: 51-56.
- Lis J.A. 1990. Shield-bugs of Poland (*Heteroptera*, *Pentatomoidea*) – a faunistic review. *Pentatomidae*. Ann. Upper Sil. Mus., Ent. 1: 5-102.
- Scholz M. F. R. 1931. Verzeichnis der Wanzen Schlesiens. Ent. Anz. Wien 11: 79-82, 99-102, 117-120.
- Scholtz H. 1847. Prodrum zur einer Rhynchoten-Fauna von Schlesien. Übers. Arb. Ver. Schles. Ges. Vaterl. Cul. 5: 104-164.
- Skórka S. 1994. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Heteroptera) Puszczy Zielonka koło Poznania. Acta ent. siles. 2 (1): 13-20.
- Smreczyński S. 1909. Dodatek do spisu pluskiew ś. p. prof. B. Kotuli. Spraw. Kom. Fizyogr. PAU 43: 69-79.
- Smreczyński S. 1954. Materiały do fauny pluskwiaków (Hemiptera) Polski. Fragm. Faun. 7: 1-146.
- Stichel W. 1960. Illustrierte Bestimmungstabellen der Wanzen. II. Europa (*Hemiptera-Heteroptera Europaea*) 3. Berlin-Hermsdorf.
- Stobiecki S. 1915. Wykaz pluskwiaków (Rhynchota) zebranych w Galicyi zachodniej i środkowej. Spraw. Kom. Fizyogr. PAU 49: 126-219.
- Strawiński K. 1956. Materiały do fauny pluskwiaków (Hemiptera-Heteroptera) Rostocza. Ann. UMCS, C 11: 151-181.
- Strawiński K. 1964. Hemiptera-Heteroptera stwierdzone w rezerwacie leśnym Bukowa Góra pod Zwierzyńcem (pow. Zamość). Ann. UMCS, C 19, 3: 37-48.
- Strawiński K. 1966. Materiały do poznania heteropterofauny wrzosowisk. Pol. Pis. Ent. 36 (13): 305-313.
- Szulczewski A. 1908. Verzeichnis der bei Janowitz im Kreise Żnin gefangenen Wanzen. Zeit. Natur. Abt. Posen 15: 35-38.
- Szulczewski A. 1913. Beitrag zu einem Verzeichnis der Posener Rhynchoten, (Hemipt.). Deutsche Ent. Zeit. 3: 307-314.

Received: August 2009

Accepted: September 2009